

N.F.S. Grundtvig “Havfruen og Dane-Dronningen. (En Kæmpevise)”

Offentliggjort første gang i *Grundtvigs Værker* version 1.9, november 2016

Denne pdf er en læseversion af værket uden kommentarer. Værket findes digitalt med punktkommentarer, indledning, tekstredegørelse og faksimiler på www.grundtvigsværker.dk

Tekstkilder

A *Førstetrykket*, 1816 (SJ: 297)

PS *Poetiske Skrifter*, 4 (SJ:)

Teksten er etableret af Ida Marie Klahn

Punktkommentarer og indledning er skrevet af Ida Marie Klahn, redigeret af Klaus Nielsen og Vibeke A. Pedersen

Tekstredegørelse er skrevet af Ida Marie Klahn, redigeret af Klaus Nielsen og Else Riisager

Tilsyn ved punktkommentarer og indledning mag.art. Lise Præstgaard Andersen

PDF ved Kim Steen Ravn

Copyright: *Grundtvigs Værker* 2024

[A:209] |PS:307

Havfruen og Dane-Dronningen.

(En Kæmpevise).

- 1 Dan Konning griber en Havfru fiin,
Den Havfru dandser paa Tilje,
Og den sætter han i Taarnet ind,
For hun ikke fremmed hans Villje.
- 2 Dronningen kalder paa Svende smaa:
Den Havfru dandser paa Tilje,
I lade den Havfru nu for mig indgaae,
Thi her skal hun fremme min Villje!
- 3 Ind kom den Havfru og stæddes for Bord,

Den Havfru dandser paa Tilje,
Hvad vilst du mig, Dronning! du sendte mig Ord,
Jeg kan ikke fremme din Villje.

4 |A:210 Dronningen klapper paa Hynde blaa,
Den Havfru dandser paa Tilje.
Du sidde, skiøn Havfru, og hvile herpaa!
Thi fremme saa skalst du min Villje.

5 Vilst du forraade mit unge Liv?
Den Havfru dandser paa Tilje,
Hist under jo ligger den hvasse Kniv
Hvor skulde jeg fremme din Villje?

6 |PS:308 Veedst du saa meget, da veedst du og meer,
Den Havfru dandser paa Tilje,
Du sige mig hvad af min Skæbne du seer!
Saa haver du fremmet min Villje.

7 Veed jeg din Skæbne, jeg veder din Bøn,
Den Havfru dandser paa Tilje,
Og Baalet jeg venter at fange til Løn,
Ei bedre jeg fremmer din Villje.

8 Sønner saa bolde du føder vel tre,
Den Havfru dandser paa Tilje,
De koste dig Livet i Fødsels-Vee,
Saaledes jeg fremmer din Villje.

9 Skal det for dennem ei bedre mig gaae,
Den Havfru dandser paa Tilje,
|A:211 Saa siig mig hvad Skæbne skal Sønnerne faae,
Da haver du fremmet min Villje.

10 Een til Dan-Konning du vugger i Skiød,
Den Havfru dandser paa Tilje,
Den Anden skal bære Guld kronen saa rød,
Saaledes jeg fremmer din Villje.

11 Sidst kommer Sønnen vidunderlig viis,
Den Havfru dandser paa Tilje,
Ham monne du vinde med Livets Forliis,
Nu haver jeg fremmet din Villje.

12 Dronningen svøber sit Hoved i Skind,

Den Havfru dandser paa Tilje,
Hun ganger for Kongen i Høieloft ind,
Thi fremmet saa var hendes Villje.

13 |PS:309|Hør mig, kiær Herre og Husbonde min!

Den Havfru dandser paa Tilje,
Du give mig gunstig den Havfrue fiin,
Thi hun haver fremmet min Villje!

14 Ikke saa skiænker den Havfru jeg Liv,
Den Havfru dandser paa Tilje,
|A:212|Thi syv mine Snekker forraadte den Viv,
Da fremmed hun ikke min Villje.

15 Dronningen blegner og blaaner som Jord,
Den Havfru dandser paa Tilje,
Hun segner og daaner for Konningens Bord,
For han fremmer ei hendes Villje.

16 Kæreste! ei maae du daane og døe,
Den Havfru dandser paa Tilje,
Følg heller den Havfru med æren til Søe!
Mens hun haver fremmet din Villje.

17 Klædt blev den Havfru i Skarlagen rød,
Den Havfru dandser paa Tilje,
Den Dronning af hende var spaaet sin Død,
Men fremmet var dog hendes Villje.

18 Kommer I Møer nu alle paa Stand!
Den Havfru dandser paa Tilje,
Og følger skøn Havfru med æren til Strand!
Thi hun haver fremmet min Villje.

19 Havfruen sættes paa Bølgen hin blaa,
Den Havfru dandser paa Tilje,
Og Dronningen efter mon grædende staae,
Saa haver hun fanget sin Villje.

20 |PS:310|A:213|Græd ikke, Dronning, o græd ikke saa!
Den Havfru dandser paa Tilje,
Viid aabne dig Himmerigs Dørre mon staae,
Nu haver jeg fremmet din Villje.

21 Der skal i Himlen du bygge og boe,

Den Havfru dandser paa Tilje,
Der fanger du først baade Hvile og Roe,
Nu haver jeg fremmet din Villje¹.

1

Denne Vise som er den 24de i anden Part af Kæmpeviserne, synes mig saa inderlig, vemodsfuld deilig, at den vel fortjende, at faae de Smaaknuder i Versefaldet som støde øret, udjævnede ved en ærbødig Vennehaand. Man dømme nu hvorvidt der med denne er lykkedes mig, hvad jeg agter at gjøre ved flere, hjælpe dem paa *Beenene*, uden at gjøre enten Hjerte eller Tunge noget Meen! I Overskriften staaer, at det var Dronning Dagmar Havfruen spaaede, men derom tier Visen, og da hin Voldemar Seiers Dronning Margrethe, som for sin Vænhed og Livsalighed blev kaldet *Dagmar*, det er Morgenstjerne, eller Soeløie, ikke fødte fornævnde Sønner, er Visen ei heller gjort til hendes særdeles Ihukommelse, men heller paa fri Haand af en Danne-Rimer, som stirrede paa Markens Danne-Kvinde med Kiærligheds øie, udsang hvad der tonede i Hiertet, og spurgde ei om hvad det skulde betyde. Fred med hans Støv, ære med hans Vise! Hil være den som giemmer den inderlig og vel, Hver nyde som han nemmer, da ingen skeer Uskiel! jeg tyder som mig tykkes, Gud give det maae lykkes! da times Danmark vel!

1 |A:214 Rørde sig noget, o Svend, i dit Bryst
Ahned dig sælsomt det Høie,
Sænkede i Vemod du, Møe, dig med Lyst,
Perled dig Taaren i øie,
|PS:311 Skimted du, Gubbe, bag Gaader og Flor
Glimt af det Lys som er Sandhedens Straale;
Følde du, Kvinde, ved Havfruens Ord:
Død man i Fromhed for Sønner kan taale;
Kommer, o kommer da Sødskende bolde!
Hviler, I Gamle, paa Hynderne blaa!
Venlige Taler saa ville vi holde,
Grunde og giætte som bedst vi forstaae!
Lad ikkun smile de Selvkloge, Kolde!
Stort er det ofte som Dværge forsmaae,
Fuglen formindskes for støvede Øie,
Alt som han hæver sig meer i det Høie.

2 Hvem er den Dronning i Høielofts-Sal?
Hvem er den Havfru som dandser paa Tilje,
|A:215 Dandser og kvæder paa Bølgen saa sval,
Varsler, og fremmer dog Dronningens Villje?

Hvem er den Moder som føder de Bolde,
Føder en Viis som maa Helsoten volde?

3 Kan vi, o Kiære! vor Moder miskiende,
Kan vi miskiende vort Fædreneland!
Spaaer ikke Havfruen klarlig om hende,
Toner det ei fra den bølgende Strand:
Dagmar er Danas livsalige Navn,
Solen hun elsker og tager i Favn,
Avler og Sønner saa giæve og gilde,
Bolde og prude, omsider og snilde,
Smuldrer til Støv naar den Vise er fød,
Elsker dog Havfruen selv i sin Død,
Blegner, men smiler saa mildt, thi hun saae
Himmerigs Dørre sig aabne at staae,
Veed at hun der skal evindeligen boe,
Fange først der baade Hvile og Roe.

4 |PS:312| *Tiden* mon være, hvad Havet betyder,
Bølgende trindt sig om Midgard den snoer,
Op af dens Bølger sig Havfruen skyder,
Saga saa kalder man hende i Nord,
Ikke med Tant farer Skjaldenes Tale:
Saga mon bygge i bølgende Sale.
|A:216| Snekkerne syv mon vel Havfruen sænke,
Ned i det dybe, det brusende Hav,
Vel maae hun lære i Konningens Lænke
Ikkun det Døde at bære til Grav,
Ikke for vilter at dandse paa Tilje,
Stol-Kongen ære og fremme Hans Villje.

5 Dog naar han stækker den Flygtiges Vinge,
Griber den Viltre med vældige Arm,
Da monne for Dronningens øren det ringe,
Høit banker Hjertet den Milde i Barm,
Da hende lyster at fare med Liste,
Havfruens Kløgt og sin Lykke at friste.

6 Hører I ei, hvor det toner i Sale!
Dronningen kalder paa Svendene smaa,
Hastig saa vil hun med Havfruen tale,
Breder for hende det Hynde saa blaa,
Lægger og Kniv under Hynde med Liste,
Agter den Havfrues Spaavid at friste.

7 Skjalden maae tie, lad Havfruen tale,

Alt som hun taler i Bølgernes Døn!
Spaaed om Møe i Kong Voldemars Sale,
Spaaed om Frederiks herlige Søn²,
|A:217|PS:313 Selv maae hun sige hvoraf hun det vidste,
At nu den tredie vorder den sidste.

- 8 Moder, o frist kun den Havfru med Snilde!
Livet hun lade hvis ei hun kan spaa!
Men naar hun røber hvad dølge du vilde:
Blinkende Staal under Silken saa blaa,
Prøv da ei med hende Konsterne flere!
Veed hun saameget, da veed hun vel mere.
- 9 Sønnen med Brynie-Skjorte du fødte,
Hørde ham hilse med Dankonge-Navn,
Saae hvor han kæmped og seired og blødte,
Vide paa Land og i kneisende Stavn,
Ham har du baaret til Verden med Smerte,
Og seet ham døe med et Sværd i dit Hjerte.
- 10 Sønnen hin anden du ogsaa har skuet,
Alt som den herligste Konninge-Brud,
Ham over Tindinger Guldet har luet,
Alt som en Krone saa herlig og prud,
Ham har du skuet udmattet, bedrøvet,
Gulne og falde i Høsten med Løvet.
- 11 Hvis nu den Havfru i Høielofts-Sale
Røber din Skæbne, og sørgelig spaaer:
|A:218 Du skal med Livet den sidste betale,
Som skal forklare dig Brødrenes Kaar,
Vilst du da bede hos Kongen om Naade
Alt for den Havfru som Døden dig spaade?
- 12 Vilst du den Havfru i Skarlagen klæde
Følge til Bølge som Bruden til Dands,
|PS:314 Vilst du forglemme, din Død at begræde,
Naar hun dig minder om Høielofts Glands;
Vilst du, mens Havfruen dandser paa Tilje
Sjunge: min Konge! jeg fremmer din Villje!
- 13 O! da skal Sønnen til Verden du føde
Som skal fordunkle al Glimmer med Glands,
Som skal i *Aanden* opvække de Døde,
Som skal forklare den Havfrues Dands,
Som skal forklare den bølgende Tilje

Hvorpaa hun dandser, og fremmer Guds Villje.

2

See Frederik den Andens Krønike, eller i Roskilde-Saga om Varselet for Fjerde Christian!